

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 106/21
Luxemburg, 17 iunie 2021

Concluziile avocatului general în cauza C-55/20
Ministerstwo Sprawiedliwości

Avocatul general Bobek: Directiva privind serviciile este aplicabilă procedurilor disciplinare inițiate împotriva avocaților, al căror rezultat poate afecta abilitarea în continuare a respectivilor avocați de a presta servicii juridice

O instanță națională trebuie, dacă este necesar, să ignore legislația națională privind atribuirea competenței, precum și hotărârile unei instanțe superioare dacă consideră că sunt incompatibile cu dreptul Uniunii, în special cu principiul independenței instanțelor

În iulie 2017, Prokurator Krajowy – Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego [procuror național – Prim-adjunctul procurorului general] (denumit în continuare „procurorul național”) a solicitat Rzecznik Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (responsabilul în materie disciplinară al Baroului din Varșovia, denumit în continuare „responsabilul în materie disciplinară”) să inițieze procedura disciplinară împotriva lui R. G., avocatului fostului președinte al Consiliului European, Donald Tusk. În opinia procurorului național, declarațiile făcute de acest avocat atunci când a comentat public cu privire la posibilitatea ca clientul său să fie pus sub acuzare de săvârșirea unei infracțiuni constituie amenințări ilegale și abatere disciplinară. În două ocazii, responsabilul în materie disciplinară fie a refuzat să inițieze o astfel de procedură, fie a decis să o întrerupă. În două rânduri, Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej w Warszawie (Tribunalul Disciplinar al Baroului din Varșovia), în urma unei contestații introduse de procurorul național sau de ministrul justiției, a anulat aceste decizii și a trimis cauza spre reexaminare responsabilului în materie disciplinară.

Tocmai în cadrul unei a treia „runde” a acestei proceduri, în cadrul căreia Tribunalul Disciplinar al Baroului din Varșovia (denumit în continuare „Tribunalul Disciplinar”) examinează decizia responsabilului în materie disciplinară de a întrerupe încă o dată ancheta disciplinară împotriva acestui avocat, în urma formulării unei noi căi de atac de către procurorul național și de ministrul justiției, această instanță solicită să se stabilească dacă Directiva 2006/123/CE (denumită în continuare „Directiva privind serviciile”) ¹ și articolul 47 ² din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) sunt aplicabile procedurii disciplinare pendinte pe rolul său.

În concluziile de astăzi, avocatul general Michal Bobek analizează mai întâi dacă Tribunalul Disciplinar este o „instanță” în sensul articolului 267 TFUE. Acesta amintește că, pentru a aprecia dacă un organ de trimitere are caracterul unei „instanțe” în sensul articolului 267 TFUE, Curtea va lua în considerare următoarele elemente: dacă organul este instituit prin lege, dacă are caracter permanent, dacă competența sa este obligatorie, dacă procedura este în contradictoriu, dacă aplică normele de drept și dacă este independent. Avocatul general subliniază că Tribunalul Disciplinar a fost instituit prin Legea poloneză privind organizarea profesiei de avocat și prin Codul de procedură penală, iar deciziile sale sunt obligatorii și executorii. În plus, Tribunalul Disciplinar pare să aibă o competență obligatorie în ceea ce privește cauzele disciplinare pe care are sarcina să le soluționeze potrivit dreptului național. Mai mult, nu există nicio îndoială cu privire la existența în procedura principală a unui litigiu *inter partes*. În mod similar, nu rezultă că Tribunalul Disciplinar este lipsit de independență (față de factori externi sau interni), astfel încât să nu fie în măsură să

¹ Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne (JO 2006, L 376, p. 36, Ediție specială, 13/vol. 58, p. 50).

² Care consacră dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil.

sesizeze Curtea prin intermediul unei cereri de decizie preliminară. Prin urmare, considerăm că instanța de trimitere este o „instanță” în vederea aplicării articolului 267 TFUE.

Avocatul general examinează în continuare dacă Directiva privind serviciile este aplicabilă procedurii privind răspunderea disciplinară a unui avocat și concluzionează că este aplicabilă. Așa cum înscrierea în barou pentru a putea exercita profesia constituie un regim de autorizare în sensul acestei directive, tot astfel procedura disciplinară face de asemenea parte dintr-un astfel de regim de autorizare. Acesta subliniază că prevederile privind consultanța juridică intră în domeniul de aplicare al directivei. Într-adevăr, reprezentarea juridică este, fără îndoială, un tip specific de serviciu care, având în vedere importanța sa pentru buna administrare a justiției, este oferit de o profesie strict reglementată, supusă unor norme deontologice specifice. Nu este mai puțin adevărat că, deși este supusă unor norme specifice, reprezentarea juridică este un serviciu în sensul Directivei privind serviciile. Prin urmare, procedura disciplinară împotriva unui avocat înscris face parte de asemenea din regim, din moment ce, ca urmare a unei astfel de proceduri, avocații pot fi suspendați sau excluși din profesie și împiedicați să se înscrie din nou în barou timp de zece ani. Astfel de măsuri constituie o retragere a autorizației în sensul articolului 10 alineatul (6) din Directiva privind serviciile. Mai mult, atât timp cât Directiva privind serviciile este aplicabilă, și carta, inclusiv articolul 47, este, în principiu, aplicabilă în prezenta cauză. Aceasta înseamnă că instanța de trimitere trebuie să aplice articolul 47 din cartă în cadrul procedurii pendinte pe rolul său.

Avocatul general Bobek examinează în continuare competențele instanțelor naționale în asigurarea conformității cu dreptul Uniunii și subliniază că, în urma unui reviriment jurisprudențial, Camera Disciplinară a Curții Supreme a acordat efectiv dreptul de a formula recurs ministrului justiției/procurorului general și, indirect, ei înseși competența de a judeca recursuri împotriva deciziilor responsabilului în materie disciplinară de a întrerupe procedura disciplinară. În opinia avocatului general, prin contestarea sistematică sau repetată a deciziilor de a nu iniția proceduri disciplinare, ministrul justiției/procurorul general (sau un procuror național care acționează în conformitate cu instrucțiunile acestuia) ar putea în mod efectiv să pledeze pentru inițierea unor proceduri disciplinare sau pentru continuarea acestora (eventual la nesfârșit) împotriva anumitor membri ai baroului. Astfel de recursuri ar fi, în cele din urmă, introduse pe rolul unui organism care anterior a fost declarat lipsit de independență tocmai pentru că puterea executivă, în special ministrul justiției, exercita o influență nejustificată asupra componenței sale.

Avocatul general reamintește că orice dispoziție de drept național și orice practică legislativă, administrativă sau judiciară ce ar putea aduce atingere eficienței dreptului Uniunii sunt incompatibile cu acesta din urmă. Tribunalul Disciplinar poate fie să interpreteze normele naționale în conformitate cu dreptul Uniunii, fie, dacă este cazul, să lase neaplicate dispozițiile naționale care o împiedică să asigure conformitatea. În mod similar, în ceea ce privește opiniile juridice sau hotărârile instanțelor superioare, instanțele naționale trebuie, dacă este cazul, să nu țină seama de hotărârile unei instanțe superioare în cazul în care consideră că acestea nu sunt conforme cu dreptul Uniunii. Cu toate acestea, Tribunalul Disciplinar al Baroului din Varșovia nu poate el însuși să se abțină de la examinarea cauzei aflate în prezent pe rolul său pentru a bloca un eventual recurs ulterior la Camera Disciplinară a Curții Supreme. Chiar dacă „nivelul următor” din cadrul unei ierarhii judiciare nu mai corespunde acestui standard de cale de atac eficientă, articolul 47 din cartă cu greu poate fi interpretat în sensul că are un efect de domino la nivelul inferior, împiedicând luarea oricărei decizii.

În ultimul rând, avocatul general admite că trimiterile preliminare ar putea să nu fie modalitatea ideală pentru a răspunde unor situații care sunt în esență patologice într-un stat membru, în cadrul căruia normele normale de angajare juridică și procedură echitabilă par a fi suprimate. Acțiunile în constatarea încălcărilor rămân un remediu mai adecvat pentru a soluționa blocajele instituționale într-un astfel de context în care unul sau mai mulți actori refuză să urmeze hotărârile Curții.

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua lecturii.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

Imagini de la prezentarea concluziilor sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106